

Nr 28.

Av herr **Olausson, m. fl.**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående viss ändring i hittills tillämpat förfarande vid fastställande av taxor för färjinrättningar.

Som bekant meddelar Kungl. Maj:t tillstånd för de väghållningsskyldige att av vägfärdande uppbära särskilda avgifter för begagnandet av allmän färja, som av de väghållningsskyldige anordnats och underhålles. Att de väghållningsskyldige sålunda medgivnas rätt att få uppbära vissa avgifter för färjinrättningens begagnande är ju helt naturligt med hänsyn till de ofta synnerligen dryga kostnader, som anordnandet och underhållet av färjan ådrager väghållningsdistriktet. Därtill kommer, att färjningen i motsats till vägunderhållet i allmänhet innefattar en verklig transport, ofta av betydande längd, och sålunda närmast att förlikna med vanlig sjöfart. Att det icke av de väghållningsskyldiga skäligen kan begäras, att de utan avgift skola sålunda verkställa transporter sjöledes, synes uppenbart.

Av ålder har emellertid i de kungl. brev, vilka reglera avgifterna för varje särskild färja, plägat intagas bestämmelser om att från erläggandet av avgifter för färjans begagnande skulle vara befriade kungliga och furstliga personer, krono- och fångskjuts samt andra kronotransporter, allmänna posten, kurirer, tågande trupper, samt ämbets- och tjänstemän, då de färdas i tjänsteärenden. Någon allmän bestämmelse i lag därom att ovannämnda personer, transporter och myndigheter skola vara befriade från erläggandet av avgift för begagnandet av allmän färjinrättning existerar icke. Visserligen finnes i nådiga kungörelsen angående formulär till taxa å avgifter för begagnandet av färjinrättningar den 30 december 1911 anmärkt, att nämnda personer, transporter och myndigheter skola vara undantagna från erläggandet av avgift. Då emellertid — förutom det att undantagen i fråga intagits allenast såsom en anmärkning i kungörelsen

— kungörelsen i sin helhet icke avser annat än tjäna såsom formulär för vederbörande vid uppgörandet av förslag till taxa för färjinrättning, kan sagda bestämmelser icke tilläggas karaktären av någon allmän författning. Att kungliga personer, kronotransporter, allmänna posten samt ämbets- och tjänstemän m. fl. hittills undantagits från erläggandet av avgifter för begagnandet av färjinrättning har sålunda allenast sin grund i en från äldre tider kvarstående praxis.

En dylik praxis synes dock icke längre böra bibehållas. Numera har ju på alla områden uttryckligen fastslagits den grundsatsen, att staten, då den använder sig av anordningar och inrättningar, som drivas av enskilda eller korporationer, skall i likhet med trafikanter i allmänhet erlagga avgifter för inrättningens begagnande. Sålunda erlägger som bekant staten till de enskilda järnvägarnas förvaltningar ersättning för transporter för statens räkning å de enskilda järnvägarna. Enahanda är ock förhållandet beträffande enskildas ångfartyg. Vid begagnandet av dessa antingen för kronotransporter i allmänhet, för postbefordran eller för befordran av ämbets- och tjänstemän i tjänsteärenden erlägger staten avgift i likhet med enskilda. Jämför man härmed färjinrättningarna, framträder skarpt det oberättigade i att de väghållningsskyldiga skola vara skyldiga att utan avgift med färjinrättning verkställa alla slags förekommande transporter för statens räkning. Mellan färjtrafiken och fartygsbefordringen i allmänhet förefinnes nämligen icke någon principiell åtskillnad. I båda fallen försiggår en verklig transport till sjöss med anlitande av för ändamålet anskaffade befordringsmedel. Vid många färjinrättningar är ock den väglängd färjan har att tillryggalägga samt trafiken med färjan så betydande, att väghållningsskyldige måste anskaffa särskilda ångfärjor eller motorfärjor för ändamålet, varigenom alltså färjningen i alla avseenden blir fullt jämförlig med vanlig sjöfart. Men vid sådant förhållande synes det hårt, att de av väghållningsbesväret redan förut hårt betungade väghållningsdistrikten skola vara skyldiga att utan någon som helst ersättning med färjan verkställa alla förekommande transporter för statens räkning, under det att en vanlig fartygsägare äger att för dylika transporter åtnjuta ersättning.

Näppeligen torde ens av någon ifrågasättas, att de väghållningsskyldige skulle åläggas att avgiftsfritt verkställa transporter för statens och statsmyndigheternas räkning å allmän landsväg. Lika litet synes emellertid de väghållningsskyldige böra åläggas att utan avgift verkställa dylik befordran över färjställen.

Nu kan möjligen invändas, att, eftersom de väghållningsskyldige få

statsanslag till underhållet av allmän väg, bro eller färja, staten bör hava rättighet att såsom villkor härför betinga sig rätt till avgiftsfritt begagnande av färjan. Såvitt jag har mig bekant, har emellertid riksdagen aldrig föreskrivit något dylikt villkor och föreskrivandet av ett dylikt sådant skulle ock vara att med ena handen återtaga vad staten med den andra givit. För övrigt skulle enligt mitt förmenande med samma skäl kunna såsom villkor för statsbidragets åtnjutande föreskrivas skyldighet för väghållningsdistrikten att å allmän landsväg utan avgift verkställa transporter för statens räkning, vilket emellertid, såsom nyss nämnts, icke lärer av någon ifrågasättas.

Då den av Kungl. Maj:t för färjinrättningarna i allmänhet hittills påbjudna skyldigheten att utan ersättning befordra kungliga och furstliga personer, krono- och fångskjuts samt andra kronotransporter, allmänna posten, kurirer, tågande trupper samt ämbets- och tjänstemän, då de färdas i tjänsteärenden, icke är i lag uttryckligen stadgad och icke heller finnes föreskriven beträffande övriga inrättningar av liknande slag, exempelvis enskilda järnvägar och rederier för fartygsbefordran, samt densamma dessutom ofta för de väghållningsskyldige är synnerligen betungande, synes det riktigt, att denna sedan äldre tider kvarstående anordning helt och hållet avskaffas, utom möjligen vad angår kungliga och furstliga personer.

Med stöd av vad sålunda anförts får jag värdsamt hemställa,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t vid fastställandet hädanefter av taxor för färjinrättningar icke måtte föreskriva befrielse från erläggandet av avgift för färjornas begagnande för andra än kungliga och furstliga personer.

Om remiss till jordbruksutskottet anhålles.

Stockholm den 24 maj 1914.

Carl L. Olausson.

Oscar Osberg.

Emil Molin,
Dombäcksmark.

Herman Andersson.

F. O. Gullstrand.

Cornelius Olsson.
